

Valdes pārskats par Latvijas Statistiķu asociācijas darbu 2023. gadā (20.03.2024)

Kopš iepriekšējās pilnsapulces ir pagājis viens gads. Šajā laikā noturētas 5 valdes sēdes, kurās izskatīti aktuālie Asociācijas (biedrības) darba jautājumi. Tradicionāli, ka valdes locekļi bija aktīvi, it īpaši Anita Švarckopfa, Mārtiņš Liberts, Juris Krūmiņš, Aija Žīgure, Ģirts Briģis, Inese Bula, Jānis Misiņš. Īpašs paldies par lielu organizatorisku atbalstu Mārtiņam Libertam un Gunai Graudiņai, kā arī revidentei Dacei Krievkalnei.

Ir izstrādāta un regulāri papildināta LSA mājaslapa, kā arī informācija sociālajos tīklos, par ko pārliecinājāmies, ka šīs vietnes tiek izmantotas. Te īpaši lielu darbu regulāri iegulda Mārtiņš Liberts, kurš regulāri informē par jaunumiem, par informāciju no citām valstīm.

Tradicionāli, gan valdes sēdēs, gan arī visā Asociācijas darbībā zināma vērība tika veltīta, lai turpinātos tematiskie lasījumi par aktuāliem statistikas teorētiskajiem un prakses jautājumiem. Aktīva sadarbība tika turpināta ar Latvijas Universitātes doktorantūras skolu. Par tematiskajiem lasījumiem informācija nosūtīta gan Centrālās statistikas pārvaldes darbiniekiem, gan Latvijas augstskolu mācībspēkiem, doktorantiem un citiem studentiem. Prieks, ka bija liela interese par Ģirta Briģa organizēto lasījumu par SHARE (*Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe*) dati un to izmantošanas iespējas, par ko informēja Aija Bikova-Žideļune, RSU docente, SHARE projekta koordinatore Latvijā, lasījums notika 2023. gada 17.maijā un bija plaša informācija par izmantojamiem datiem, ko izmantoja vairāki interesenti. Prieks, ka bija liela interese par Ineses Bulas organizēto lasījumu Robustas statistikas metodes un to lietojumi, par ko ziņoja Māra Delesa-Vēliņa, pētniece, no LU Matemātikas nodaļa, Statistisko pētījumu un datu analīzes laboratorijas, lasījums notika 2023. gada 18.decembrī.

Daudzi Latvijas Statistiķu asociācijas biedri turpināja darbu pie zinātnisko publikāciju sagatavošanas un publicēšanas gan Latvijā, gan ārpus tās robežām.

Notiek laba sadarbība ar Lietuvas un Igaunijas statistiķiem, kur nozīmīgākā ir zinātnisko publikāciju iespējas un kolēģu darba aktualitāšu apzināšana. Ļoti interesants bija Baltijas, Ziemeļvalstu un Ukrainas sadarbības tīkla (*Baltic-Nordic-Ukrainian Network on Survey Statistics*) organizētā konference (6th Baltic-Nordic Conference on Survey Statistics 2023 in Helsinki, Finland), <https://wiki.helsinki.fi/xwiki/bin/view/BNU/Home/BANOCOSS2023/>), kur piedalījās arī daudzi pārstāvji no Latvijas. Turpināta arī ilggadējā sadarbība ar Zviedrijas, Somijas, Norvēģijas, Vācijas, Lielbritānijas, Ukrainas, Ungārijas statistiķiem. Turpinās laba sadarbība ar Amerikas Statistiķu asociāciju, kā arī Augsta

līmeņa kursu statistikā (*European Courses in Advanced Statistics - ECAS*) organizatoriem.

Starptautisko zinātnisko konferenču organizēšana Latvijas Universitātes Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātē notiek sadarbībā ar LSA, pagājušajā gadā tika organizētas kārtējās LU zinātniskās konferences sekcijas, vairākās sekcijās piedalījās vairāki asociācijas biedri. LSA biedri piedalījušies arī Rīgas Stradiņa Universitātes un Latvijas Lauksaimniecības universitātes zinātniskajā konferencē.

Valdes sēdēs apspriesti jautājumi par efektīvāku asociācijas biedru darba organizēšanu. Svarīgs jautājums patreiz, kad liela daļa aktivitāšu notiek attālināti, ir laba komunikācija un informācijas aprīte ar visiem asociācijas biedriem. Ir nodrošināta ikgadējo LSA biedru naudu pārskaitīšana uz asociācijas kontu. Šis process jau norit ļoti veiksmīgi.

Jaunāka gadagājuma biedru iesaistīšana asociācijas darbā joprojām ir aktuāls uzdevums. Pašlaik asociācijā ir 81 biedrs. Jāturpina informatīvs darbs par LSA darbības virzieniem ar mērķi piesaistīt jaunus biedrus.

LSA biedru aktivitātes saistībā ar statistiku

Centrālā statistikas pārvalde (CSP) asociācijas valdes locekles Aijas Žīgures vadībā pārskata periodā turpināja pildīt savus galvenos uzdevumus – nodrošināt iekšzemes un ārvalstu datu lietotājus ar savlaicīgu, precīzu, pilnīgu, viegli saprotamu un starptautiski salīdzināmu statistisko informāciju par Latvijas ekonomiskajām, demogrāfiskajām, sociālajām un vides parādībām un procesiem, izmantojot mūsdienīgus IT risinājumus un labāko pieredzi šajā jomā, notiek jaunā oficiālās statistikas portāla iedzīvināšana.

CSP aktīvi turpināja piedalīties Apvienoto Nāciju Statistikas Komisijas darbā. Tika gatavotas atsauksmes, komentāri un viedokļi par statistikas darbu regulējošiem dokumentiem, rokasgrāmatām un metodoloģijām.

Kopš tika pieņemts Statistikas likums, izveidota Statistikas padome, Aija Žīgure vada Latvijas Statistikas padomes darbu, visu padomes izskatīto jautājumu prezentācijas (arī sanāksmju videoieraksti) ir pieejamas CSP mājas lapā, tās plaši izmanto mācību darbā un studiju procesā augstskolās.

Vairāki LSA valdes locekļi aktīvi darbojušies dažādu rīcībpolitikas dokumentu izstrādāšanā un pilnveidošanā, kur izmantoti viņu pētījumu rezultāti – Jānis Vucāns (Latvijas Republikas Saeimā), Pēteris Zvidriņš (Ministru Kabineta Demogrāfijas lietu padomē).

Pēdējos gados pētniecisko darbu aktīvi turpināja LSA asociācijas biedri. Juris Krūmiņš bija līdzvadītājs Valsts pētījumu programmas projektam *DemoMig*, kurā iesaistīti izpildītāji no dažādām institūcijām un vairāki LSA biedri. Jānis Misiņš piedalījās projektā PHIRI - Iedzīvotāju veselības informācijas izpētes infrastruktūra (*Population Health Information Research Infrastructure (PHIRI) for COVID-19*), projektā COST Action: Eiropas Slimību sloga tīkls (*CA18218 - European Burden of Disease Network*) kā eksperts un COST rīcības vadības komitejas loceklis. Aija Žīgure ir radusi iespēju piedalīties Latvijas Universitātes ikgadējās zinātniskās

konferences Biznesa, vadības un ekonomikas fakultātes sekcijas līdzvadīšanā (Aija Žīgure kopā ar Birutu Sloku vadīja sekciju *Vadības zinību un uzņēmējdarbības attīstības dažādi aspekti*), un ir nolasījusi interesantu un plašas diskusijas un daudzus jautājumus veicinošu referātu, informācija ir pieejama konferences mājas lapā <https://www.bvef.lu.lv/petnieciba/konferences/lu-konferences/lu-82-starptautiska-zinatniska-konference/>.

LU profesionālā bakalaura studiju programma "Matemātiķis statistiķis" saņēmusi atkārtotu akreditāciju ar visaugstākajiem novērtējumiem, te ļoti lielu darbu veic studiju programmas direktore Inese Bula kopā ar saviem kolēģiem. Šīs programmas absolventi saņem profesionālo bakalaura grādu statistikas matemātikā un sākot ar 2024.g. pavasari saņems datu analīzes vecākā speciālista kvalifikācija. Profesijas standarta PS-224 "Datu analīzes vecākais speciālists" (gala versija apstiprināta PINTSA sēdē 12.10.2022.) izstrāde un virzīšana uz apstiprināšanu ir LSA Valdes liels nopelns.

Ventspils Augstskolas, Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitātes pētnieku kolektīvi ir turpinājuši darbu pie uzņēmējdarbības vides kompleksas vērtēšanas problēmām Latvijā reģionālā aspektā, aktuāliem izglītības jautājumiem.

Vairākas ar statistiku saistītas tēmas izpilda arī RTU, LBTU un RSU mācībspēki. Viņi ir bijuši ļoti veiksmīgi starptautiskās atpazīstamības realizācijā.

Turpinās LSA biedru līdzdalība starptautiskajā sadarbībā. LSA biedrs Mārtiņš Liberts kā oficiālais Latvijas pārstāvis aktīvi darbojas Starptautiskajā apsekojumu statistiķu asociācijā. Valdes locekļi Juris Krūmiņš un Biruta Sloka ir Latvijas Augstskolu profesoru asociācijas valdes locekļi, Juris Krūmiņš ir LU BVEF domes priekšsēdētājs, VPP projekta līdzvadītājs, LU profesors. LSA valdes loceklis LU Medicīnas fakultātes docents Jānis Misiņš darbojas projekta *Euro-Peristat* zinātniskajā komisijā, OECD organizētā Veselības statistikas darba grupā (*Working Party on Health Statistics*), Veselības aprūpes pakalpojumu eksporta koordinācijas darba grupā, Eurostat - Tehniskajā grupā par veselības aprūpes ne-finanšu statistiku, Nāves cēloņu statistikas tehniskajā grupā, PVO statistikai veltītās darba grupās un darba grupā "Par Plāna reto slimību jomā 2023.-2025.gadam uzraudzību". Aktīvi darbojas Latvijas Universitātes (LU) Fizikas, matemātikas un optometrijas fakultātes (FMOF) Matemātikas nodaļas Statistisko pētījumu un datu analīzes laboratorija tās vadītāja Matemātikas nodaļas profesora Jāņa Valeiņa vadībā. Statistisko pētījumu un datu analīzes laboratorijas galvenais mērķis ir veikt pētījumus un sniegt konsultācijas teorētiskās un pielietojamās statistikas jomās. Informāciju sadarbībai ar Statistisko pētījumu un datu analīzes laboratoriju meklējiet mājaslapā <https://statistics.lu.lv/>.

Aktīvi darbojas Rīgas Stradiņa Universitātes Statistikas mācību laboratorija Andreja Ivanova vadībā.

Sniedze Karlsonē aktīvi piedalās NOMECSO organizētā Ziemeļu-Baltijas valstu nāves cēloņu statistikai veltītajā darba grupā, veicot nāves cēloņu piemēru kodēšanu, šādi nodrošinot vienotu principu izstrādi un starptautiski salīdzināmu datu iegūšanu.

Biruta Sloka piedalās Eiropas Statistikas biroja Konsultatīvās padomes (ESAC) darbā. ESAC pārstāvji gatavo dažādus komentārus, piemēram, par

eksperimentālo statistiku par ienākumiem un patēriņu; par mikro datu un makro datu izmantošanu statistikai par ienākumiem un patēriņu, par statistikas zinātnes komunikācijas aspektiem ar dažādiem statistikas datu lietotājiem, par statistisko lietpratību (*statistical literacy*), par dažādu nozaru dalībvalstu pārstāvju sanāksmēm,

Studenti ar statistiku saistītos studiju kursus apgūst arī visu Latvijas augstskolu sociālo zinātņu bakalaura, maģistra un doktora studiju programmās. Lielākai daļai studentu noslēguma darbos (bakalaura darbos, kvalifikācijas darbos, maģistra darbos un disertācijās) tiek izmantotas statistiskās metodes un statistikas datu bāzes un šo darbu izstrādes laikā notiek studentu intensīvas konsultācijas arī pie Asociācijas biedriem un CSP Informācijas centrā. Jau vairākkārt par aktualitātēm statistiskās informācijas ieguvē informējis CSP Informācijas un komunikācijas departamenta direktors Uldis Ainārs.

Statistikas kursi ir obligāti augstskolu studiju programmās. Tāpēc daži Asociācijas biedri strādā pie mācību līdzekļu sagatavošanas. Ir prāvs zinātnisko publikāciju skaits, kas pieejamas arī prestižās zinātnisko publikāciju datu bāzēs un publikācijas ir indeksētas *SCOPUS*, *Web of Science* un citās prestižās datubāzēs.

LSA valdes vārdā Biruta Sloka

2024.gada 20.marts